NOVICE

DSO Bežigrad Ljubljana
Januar 2022

Izdajatelj: Dom starejših občanov Ljubljana Bežigrad, Komanova ulica 1, 1000 Ljubljana
Literarni krožek: Urška Brglez (dipl. del. ter.), Maja Kovač (prostovoljka), Vida Drinovec, Marko Finec, Marija Šemerl
Lektorirala in uredila: Maja Kovač

Dom starejših občanov Ljubljana Bežigrad
Komanova ulica 1
1000 Ljubljana
TEL: 01/589 67 50
GSM: 041 682 731
FAX: 01/56 82 049
www.dsolj-bezigrad.si
e-mail: info@dsolj-bezigrad.si

Direktorica
Marjeta Maruša Kerč
E-pošta: info@dsolj-bezigrad.si

Tajništvo
Ema Horvat
E-pošta: info@dsolj-bezigrad.si

Socialna služba
Tjaša Rošker in Karmen Bubnič
E-pošta: tjasa.rosker@dsolj-bezigrad.si,
karmen.bubnic@dsolj-bezigrad.si

Vodja rač. službe
Sebina Šakonjić
E-pošta: Sebina.sakonjic@dsolj-bezigrad.si

Obračun oskrbe
Sabina Adanalić
E-pošta: sabina.adanalic@dsolj-bezigrad.si
Telefon: 01 589 67 57

Zunanja dejavnost
(dnevno varstvo, sklepanje pogodb o dostavi kosil)
Mateja Šebenik – mateja.sebenik@dsolj-bezigrad.si
Telefon: 01 589 67 77

URADNE URE:
od ponedeljka do četrtka : od 12:45 do 13:30 ure in v petek od 12:15 do 13:00 ure

Čas obiskov
Vsak dan;
stanovanjski oddelek: 8.00 – 19.30,
negovalni oddelek: 15.00 – 19.30.

Fizioterapija: *fth@dsolj-bezigrad.si*
Delovna terapija: *delovnaterapija@dsolj-bezigrad.si*

Domski bar
Delavniki: 9.00 - 12.00 ter 13.30 – 17.30.
Vikendi: 13.30 – 17.30.
Frizer
Vsak torek in četrtek od 7.00 ure dalje.
Naročanje na recepciji.
Pediker
Vsak četrtek od 7.00 dalje
Naročanje na recepciji.

Ambulanta Zdravstveni Dom Bežigrad – Enota DSO Ljubljana Bežigrad

Telefon: 01 589 67 50 ali 01 566 14 20 – za zunanje paciente

URNIK AMBULANTE:

Delo na oddelkih:

ponedeljek od 7:00 do 12:00 ure

torek od 11:00 ure do 14:00

sreda od 7:00 do 12:30 ure

četrtek od 8:00 do 12:30 ure

petek od 7:00 do 12:30 ure

Ambulanta za obiske stanovalcev: ponedeljek od 12:00 do 13:00 ure, sreda, četrtek in petek od 12:30 do 14:00 ure

Trombotična ambulanta: torek od 7:00 do 10:00 in od 10:30 do 11:00 ure

Ambulanta za zunanje paciente: ponedeljek od 13:00 do 14:00, četrtek od 7:00 do 8:00 ure

Pogovor s svojcem po predhodnem dogovoru: ob sredah in četrtkih med 13:00 do 13:30 uro

Malica: od 10:00 do 10:30 ure

Knjižnica

Izposoja knjig vsak dan od 13. do 13.30.
Pri izbiri vam z nasvetom pomaga gospod Marko Finec.

Čas obrokov v glavni jedilnici

1. skupina:
zajtrk 8.00, kosilo 12.00, večerja 18.00*.

*Prazniki: večerja 17.30.
Ob nedeljah je večerja v obliki suhega obroka servirana ob zajtrku.

2. skupina:
zajtrk: 8.00, kosilo: 13.00, večerja 18.00

Kazalo vsebine

NAGOVOR DIREKTORICE OB NOVEM LETU 5
VLADA JE LETO 2021 RAZGLASILA ZA LETO JOSIPA JURČIČA 6
Josip Jurčič je v višji gimnaziji že zaslužil s pisanjem in dobil nagrado za Jurija Kozjaka 6
Deseti brat – spomenik prvi ljubezni in vaškim posebnežem 7
Prijateljstvo s Franom Levstikom je bilo trdno in je obrodilo bogat sad 7
Študij Jurčiču ni šel; živel je v revščini in pisal, da je lahko živel, a je ustvaril najboljša dela 8
Jurčič je začel delati kot časnikar in po smrti Antona Tomšiča postal urednik Slovenskega naroda .. 8
Očitali so mu, da ni končal študija, a je bil prepričan, da je časnikarstvo njegov pravi poklic 9
Njegovi sodobniki so se zavedali pomena Josipa Jurčiča 10
PRISPEVKI STANOVALCEV IN ZAPOSLENIH 12
Kostanjev piknik 12
Naš Dom v letu 2021 14
Bralni klub v letu 2021 16
Pevski nastop Medenk 17
Kaj se skriva pod poslopjem našega doma? 18
Decembrski dobri možje 20
Božična tombola z bogatim božičnim obdarovanjem 21
Obisk Vrtca Pingvin 23
Obisk vrtca Ajda in šole Danile Kumer 24
Božično pevski nastop zaposlenih DSO Bežigrad 25
Praznovanje ob zaključku letošnjega leta 2021 27
Razmišljanja 28
NASMEH SESTRE LUČKE 29
INTERVJU Z GOSPO ŠPELO VOZEL 33
RAZVEDRILO 36
Praznični čas 36
Male sive celice 38

Na svetu si, da gledaš
sonce.
Na svetu si, da greš za
soncem.
Na svetu si, da sam si
sonce.
In da s sveta odganjaš-
sence.
Nobena pot ni ravna,
nobena pot ni revna,
a vsaka je zahtevna
in tvoja ena sama -
glavna.

Napisala: Bernarda Peterlin

NAGOVOR DIREKTORICE OB NOVEM LETU

Spoštovane stanovalke in stanovalci!

Leto od katerega smo se poslovili, je minilo hitro, kar nas opozarja na to, kako čas hitro teče. Verjetno tudi zato, ker smo v družbi prijetnih ljudi. Mrzla zima se bo kmalu

poslovila in topli sončni žarki nas bodo spet greli ob sedenju v domskem parku. Slišal se bo klepet in smeh, na terasi bo zadišala kavica, najbolj zagreti vrtičkarji pa bodo že ogledovali grede in razmišljali o sadikah. V tem času se bomo zaposleni pripravljali na obsežno prenovo obeh negovalnih enot, ki bo zahtevala sodelovanje vseh služb v Domu. Predvidevamo, da bodo dela prenove končana do konca tega leta. S prenovo bomo obe enoti tudi prilagodili delu, bivanju in zagotavljanju varnosti v primeru okužb kot je npr. virus SARS-CoV-2.

Veselimo se, da zaposleni skupaj z vami dragi stanovalci, svojci in obiskovalci »delamo zgodbe«. Preteklo leto je zaznamovalo tudi pridobitev certifikata E-Qalin, ki je rezultat dela vseh nas, stanovalcev, svojcev in zaposlenih. Ponosni smo na ta dosežek, ki ga bomo še naprej nadgrajevali.

V Domu je veliko aktivnosti in dogodkov, za vsakega nekaj. Želim se zahvaliti vsem zaposlenim in zunanjim gostom, ki pripomorete k temu, da je življenje v Domu s tem prijetno, aktivno in povezujoče. Hvala tudi vsem, ki s svojimi članki popestrite naše glasilo in nam tako omogočite prijetno branje.

Ne smemo pa pozabiti tudi na posameznike ali organizacije, ki so s svojimi donacijami pokazali svojo široko srčnost. Tako smo staro leto zaključili z donacijo daril podjetja Competo, ki je obdarovalo prav vsakega stanovalca. Prisrčna hvala vsem.

Ob koncu želim vsem zaželeti vse dobro v novem letu, predvsem veliko toplih objemov, lepih besed, veselih nasmehov, zdravja in miru.

Maruša Kerč, direktorica

VLADA JE LETO 2021 RAZGLASILA ZA LETO JOSIPA JURČIČA

1 Josip Jurčič

Josip Jurčič je bil rojen 4. marca 1844 na Muljavi pri Krki. Oče Marko je bil stiški kočijaž, ki se je na Muljavo priženil in imel tam nekaj let tudi branjarijo in žganjarno. Želji po odkrivanju sveta in življenja v domači okolici je Jurčiču kot otroku in doraščajočemu fantu prvi ugodil njegov ded. Njegovo pripovedovanje pravljic in pripovedk je razgibalo dečkovo domišljijo in budilo v njem pripovedni dar.

Osnovno šolo je obiskoval na Krki. Prvo leto se ni naučil niti brati, zato je obupal in ostal vse leto doma. Brati ga je potem naučila starejša sestra Marija, na Krko pa se je vrnil po enoletnem premoru in končal osnovno šolo z zelo lepim uspehom.

Leta 1855 je oče odpeljal enajstletnega sina v Ljubljano k teti; najprej je obiskoval dve leti normalko, nato pa osemletno gimnazijo in bival od tretjega do končanega sedmega razreda v škofijskem zavodu Alojzijevišču, kamor so ga kot brezplačnega gojenca sprejeli po priporočilu domačega (krškega) župnika in kot odličnega učenca.

Josip Jurčič je v višji gimnaziji že zaslužil s pisanjem in dobil nagrado za Jurija Kozjaka

Prvo Jurčičevo leposlovno delo Pripovedka o beli kači je bilo objavljeno v Slovenskem glasniku leta 1861. Takrat je imel precej možnosti za objavljanje v Novicah in Slovenskem glasniku iz Celovca. Ozračje v Ljubljani je bilo bolj narodno zavedno, kar je tudi vplivalo na razvoj slovenskega pripovedništva. Na Jurčiča je močno vplival tudi Fran Levstik s svojimi programskimi in jezikoslovnimi spisi ter z Martinom Krpanom. Poleg Levstika je imel na Jurčiča najmočnejši vpliv škotski pisatelj Walter Scott. Njegove romane je dobesedno požiral.

Po dedovem pripovedovanju je Josip Jurčič kot šestošolec napisal Spomine na deda (1863) s podnaslovom Pravljice in povesti iz slovenskega naroda. Spomini vsebujejo

štiri okvirne pripovedi, ki se naslanjajo na ljudske anekdote in zgodovinsko izročilo. Takšno osnovo ima tudi Jesensko noč med slovenskimi polharji, ki je izšla leta 1864. Kot sedmošolec je zasnoval zgodovinsko povest iz 15. stoletja Jurij Kozjak, slovenski janičar, ki je izšla v visoki nakladi pri Mohorjevi družbi v Celovcu in so jo ljudje zelo radi brali. Zanjo je dobil tudi sto goldinarjev častne nagrade. Do danes je povest doživela številne izdaje v slovenskem jeziku, prevedena pa je bila tudi v več tujih jezikov. Povest je nastala na podlagi zgodovinskih dejstev iz Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske. Iz domačih krajev je zajel tudi snov za povesti Domen in Tihotapec. Domnov lik je pomembna Jurčičeva stvaritev, ena najlepših tragičnih postav.

Deseti brat – spomenik prvi ljubezni in vaškim posebnežem

Med počitnicami pred osmo gimnazijo je mladi Josip Jurčič velikokrat obiskal grad Kravjak, ki je imel bogato knjižnico, in poučeval slovenščino graščakovo hčer Johanno Ottovo in se vanjo zaljubil. Ljubezen je bila obojestranska, dopisovala sta si, vendar sta potem šla vsak po svoji poti. Kljub temu sta ostala prijatelja. Nanjo je mislil tudi, ko je oblikoval lik Manice s Slemenic v prvem slovenskem romanu Deseti brat. V romanu je poleg gospode pripovedoval tudi o okoliških vaščanih, posebno pozornost pa je posvetil vaškima posebnežema Krjavlju in Martinku Spaku, ki se je izdajal za desetega brata. Krjavlju se smejimo, nad dejanji in besedami Martinka Spaka pa se pogosto zamislimo.

Ob koncu gimnazije so sošolci Fran Celestin, Franjo Marn in Josip Jurčič izdali almanah Slovenska vila – vila kot alegorija slovenskega pesništva – kjer je Jurčič objavil dva kratka spisa: povest z zapleteno zgodbo o luteranskem pridigarju Juriju Kobili in ljubezensko pripoved Dva prijatelja. V Slovenski vili je objavljenih tudi nekaj Jurčičevih pesmi – balad in romanc.

Prijateljstvo s Franom Levstikom je bilo trdno in je obrodilo bogat sad

V letu 1865 se je tudi osebno seznanil s Franom Levstikom, s katerim sta ostala prijatelja in sodelavca do Jurčičeve smrti. Fran Levec je v spisu Spomini o Josipu Jurčiču to prijateljstvo opisal takole:

»V veliko tolažilo je bilo Jurčiču ob tem bridkem času znanje in prijateljstvo z Levstikom, s katerim sem ga jaz seznanil leta 1865. Dasi po svojih značajih jako različna, sta si bila v mnogih stvareh sorodni naturi: oba slovanska realista, oba sovražnika parketa, a velika čislatelja slovenskega kmeta, slovenskih beračev in vseh kmetskih originalov. Jurčič sam je večkrat priznaval, da mu je idejo pisati Desetega brata dal Levstik s svojim fragmentom Deseti brat, katerega je objavil leta 1863 v Vilharjevem Napreju. Levstik je sicer čislal veliki Jurčičev talent, a vendar si ne moremo misliti ostrejšega kritika njegovim povestim, nego je bil Levstik. Že o Desetem bratu mu je napisal dolgo kritično razpravo, katero mu je poslal na Dunaj. Vsako povest mu je tako rekoč anatomsko razsekal, hvalil njene vrline, ali tudi odločno grajal, kar se mu je zdelo graje vredno. In dasi sta se večkrat sprla, sta si ostala iskrena prijatelja do smrti.«

Študij Jurčiču ni šel; živel je v revščini in pisal, da je lahko živel, a je ustvaril najboljša dela

Po maturi jeseni leta 1865 je Josip Jurčič odšel študirat na Dunaj. Vpisal se je na filozofsko fakulteto, kjer je tri semestre poslušal predavanja iz slavistike in klasičnih jezikov, vendar je zaradi težkih gmotnih razmer leta 1867 študij opustil. Stanoval je v vlažnih luknjah, stradal in prezebal. Večkrat mu je pomagal Josip Stritar, ki je vplival tudi na njegov literarni razvoj. Leta 1866, ko je bil Jurčič vpisan v prvi letnik na univerzi, je bilo nenavadno plodno za njegovo ustvarjalnost. Kakor bi kljub materialni bedi dobil navdih in voljo za napredek. V Slovenskem glasniku sta zavzeli vidno mesto povesti Kloštrski žolnir in Hči mestnega sodnika, ki velja za Jurčičevo najboljše delo z zgodovinsko tematiko, poleg njiju še krajša povest Golida, postavljena v dobo po francoski Iliriji. Pri Mohorjevi družbi (Slovenske večernice) pa je izšla povest Grad Rojinje.

Jurčič je začel delati kot časnikar in po smrti Antona Tomšiča postal urednik Slovenskega naroda

Ko je prenehal izhajati Slovenski glasnik (1868), je Jurčič ostal brez sredstev za preživljanje in zapustil Dunaj. Spomladi 1868 so ga povabili k sodelovanju pri Slovenskem narodu v Mariboru, kjer je ostal dve leti kot časnikar. Glavni urednik

Slovenskega naroda je bil tedaj Anton Tomšič, Levstikov idejni učenec ter vnet in neizprosen bojevnik za slovensko besedo. V Mariboru je Jurčičevo čustveno življenje razgibala ljubezen do učiteljice Marije Schwentnerjeve, hčere ljubljanskega gostilničarja iz Bleiweisovega kroga. Jurčič je imel resen namen, poročiti se z njo, vendar njen oče temu ni bil naklonjen in je poskrbel, da se je vez med njima pretrgala.

Ker je leta 1870 po pokojni teti podedoval nekaj denarja, se je vrnil na Dunaj, da bi nadaljeval študij. Študija ni dokončal, zato je pomagal Stritarju pri urejanju Ljubljanskega zvona in pošiljal prispevke v Slovenski narod. Proti koncu leta se je odpravil na Hrvaško v Sisek, kjer je prvo polovico leta 1871 urejal jugoslovanski časopis Südslavische Zeitung, ki je bil ustanovljen z nalogo, da bi napadal nemško in madžarsko politiko na Hrvaškem. Po nenadni smrti A. Tomšiča je za njim prevzel glavno uredništvo Slovenskega naroda in ga urejal tako rekoč do smrti. Oktobra se je z listom preselil v Ljubljano. Zakopal se je v časnikarsko delo in za leposlovje mu je ostajalo zmeraj manj časa, zato je takrat napisal precej kratke pripovedne proze. Ob Levstiku je postal ena vodilnih osebnosti v slovenskem političnem in kulturnem prostoru.

Očitali so mu, da ni končal študija, a je bil prepričan, da je časnikarstvo njegov pravi poklic

Po letu 1876 se je spet prebudila njegova ustvarjalna sila, vendar dela iz njegovega poznega obdobja po umetniški moči ne dosegajo njegovih zgodnejših del. Levec v že omenjenem sestavku piše, da je našel notranji mir in zadovoljstvo:

»Bil je preverjen, da svojega poklica ni zgrešil in da ni 'sprijen študent', kakor so mu večkrat očitali politični nasprotniki. Bil je ponosen, da živi od zaslužku svojega peresa, vesel, da se je dokopal v človeški družbi do spoštovanega imena, in večkrat je rekel v veselem razgovoru, da ne gre menjat z nobenim profesorjem.«

Kot časnikar v Ljubljani je Josip Jurčič pogosto obiskoval svoj rojstni kraj Muljavo. Tu si je jeseni 1879 nakopal vnetje rebrne mrene. Zdravje se mu je čedalje bolj slabšalo, napadla ga je tuberkuloza, in da bi okreval, je odšel marca 1880 v Gorico in Benetke. Poleti je mesec dni preživel pri Janku Kersniku na Brdu. Decembra se je znova hudo prehladil in bolezen se je stopnjevala. Aprila 1881 je legel in 3. maja umrl za

tuberkulozo, star komaj sedemintrideset let. Pokopan je v Ljubljani na Navju, kamor so njegove posmrtne ostanke prenesli z nekdanjega pokopališča pri sv. Krištofu.

Njegovi sodobniki so se zavedali pomena Josipa Jurčiča

Josip Jurčič ima devetnajst leposlovnih del v samostojnih knjižnih izdajah, ki so izšla po večkrat, poleg tega pa so večkrat izšla tudi njegova Zbrana dela. Prvič so izhajala v letih od 1882 do 1892, in sicer so izšla v enajstih zvezkih.

Njegovi sodobniki so se zavedali pomena Josipa Jurčiča. Že v osmrtnici so napisali:

»V umršem Jurčiči izgublja slovenski narod vzglednega in značajnega domoljuba, v političnem boji neustrašnega prvoboritelja in osobito nedosežnega pisatelja in pripovedovalca neumrjočih povestij in romanov, a Ljubljanski zvon žaluje za svojim prvim ustanovnim in nenadomestnim voditeljem.«

2Na Jurčičevem grobu so že nekaj mesecev po njegovi smrti postavili veličasten nagrobnik. (NUK, Zbirka upodobitev znanih Slovencev)

Ustanovili so Osnovalni odbor za Jurčičev spomenik, ki so ga postavili že avgusta 1891. Načrt zanj je naredil francoski arhitekt Leblanc v starogrškem slogu. Načrt je odobril Ivan Franke. Spomenik je bil postavljen že avgusta 1881. Visok je bil 3,20 m in širok 1,40 m. Iz sežanskega marmorja ga je izklesal kamnosek Čamernik, železno ograjo okrog njega pa je skoval ljubljanski ključavničar Zelenec. Denar zanj so zbirali z raznimi prireditvami in izdajanjem njegovih del in prodajo knjig, stroški pa so znašali približno 560 goldinarjev. Na spomeniku je vklesan napis iz Tugomerja:

Tvrd bodi, neizprosen, mož jeklen,

Kadar braniti je česti in pravde

Narodu in jeziku svojemu.

Kmalu po pisateljevi smrti so ustanovili tudi Jurčičevo ustanovo, kjer se je zbiral denar za nagrade izvirnemu slovenskemu leposlovju. O njej so poročali Ljubljanski zvon, Ljubljanski list, Slovenski narod in Slovan; že po nekaj letih se je združila s Tomšičevo ustanovo, poimenovano po Antonu Tomšiču, ki so ga poimenovali za prvega slovenskega žurnalista, čeprav bi po mojem mnenju ta čast bolj pripadla Valentinu Vodniku.

Avgusta 1881 so tudi vzidali spominsko ploščo na Jurčičevo rojstno hišo, ki je zaščitena tudi kot spomenik kmečkega stavbarstva na Slovenskem. Prav blizu nje še vedno stoji tudi Krjavljeva kajža. Kulturno društvo Josip Jurčič ob hiši in kajži prireja tudi predstave na prostem.

3 Spomin na pisatelja in časnikarja na rojstni Muljavi je še živ, tudi obiskovalci prihajajo; hiša je lepo vzdrževana, pred njo pa stoji pisateljev doprsni kip. (NUK, Zbirka upodobitev znanih Slovencev)

Avtorica zapisa: Marjeta Žebovec

Spletni vir: https://www.knjiznica-medvode.si/2021/05/02/josip-jurcic-vodilna-osebnost-tistega-casa/

Dostopno: 8.1.2022.

PRISPEVKI STANOVALCEV IN ZAPOSLENIH

Kostanjev piknik

Vsakoletni kostanjev piknik je bil napovedan 11. novembra 2021. Priprave so se pričele en dan prej z rezanjem kostanja v jedilnici pod vodstvom animatorke Alme. Zaradi velike količine kostanja je priprava potekala 2 dni v dopoldanskem in popoldanskem času. V kreativni skupini so oba dni izdelovali vrečke za kostanj.

Že zjutraj ob 8.00 sta Janez in Momo pripravila žar za peko ter kar takoj pričela z delom. Zaradi slabega in mrzlega vremena se je piknik prestavil iz terase v jedilnico. Za čim večjo udeležbo na pikniku sta delovni terapevtki in fizioterapevtka razvozile stanovalce na vozičkih iz negovalnih oddelkov v jedilnico. Prizadevnim delavcem iz negovalnih oddelkov se zahvaljujemo za njihov trud, saj so pripravili in dvignili iz postelj veliko nepokretnih stanovalcev.

Ob 10.00 smo pričeli z razdeljevanjem lepo, dobro pečenega kotanja. Poleg so nam postregli z dobrim zorjenim moštom, oziroma skoraj vinom, saj je piknik potekal na Martinovo. Vsi so bili zadovoljni in navdušeni, oziroma, skoraj vsi. Kljub slabemu vremenu je piknik potekal v prijetnem vzdušju in skoraj vsi smo bili zadovoljni. Kostanj je bil tako dober, da ga je v zaključku skoraj primanjkovalo, kljub temu, da smo ga zrezali 50 kg.

Zahvaljujemo se vsem organizatorjem in delavcem, ki so sodelovali pri pripravi čudovitega piknika.

Literarni krožek: Šemerl Marija, Drinovec Vida, Finec Marko
pod vodstvom delovne terapevtke Urške

Naš Dom v letu 2021

V začetku leta 2021 sem pomislila, kaj če bi napisala vse dogodke, ki se bodo odvijali dnevno tekom leta. Res sem to delala, a vztrajala le do aprila, kajti napisanih je bilo že toliko strani, da sem odnehala.

Zato vas le v krajši obliki soočim z vsemi vzponi in padci, ki so se odvijali tekom leta.

Korona nam je prizanašala, imeli smo le prehladna in črevesna obolenja. Sprejetih je bilo kar nekaj novih stanovalcev. Vrstilo se je veliko družabnih prireditev. Tombola nas je presenetila, ker so bili obdarovani vsi stanovalci našega Doma. Lepo je bila sprejeta tudi »ZUMBA«, to je sedeči ples na stolu. Seveda tudi *rdeči noski* niso manjkali.

Sodelovali smo na domskih olimpijskih igrah ter spremljali naše junake slovenske športnike v mali jedilnici ter se veselili njihovih uspehov. Nekaj strokovnosti so pokazali tudi naši krožki, ki so vsak na svojem področju uveljavljali svoje uspehe. Najbolj praznično razpoloženje pa je bilo v mesecu decembru: okrasitev Doma in prihod vseh treh dobrih mož - Miklavža, Božička in Dedka Mraza. Prejeli smo lepa, bogata in koristna darila.

Nanizala sem le velike dogodke, veliko manjših pa spustila. Da smo vse to dosegli, gre ogromna zahvala vsem, ki so s koristnim delom in naporom pomagali vse to uveljavljati. Največja zahvala gre našemu vodstvu, predvsem pa naši direktorici Marjeti Maruši Kerč, ki je pravočasno in temeljito

ukrepala, da nam Covid ni spreminjal načrtov. Zahvala gre delovni terapiji za lepe izdelke, ki so jih na številnih aktivnostih naredili ter nam s tem polepšali dan in dom. Fizioterapiji, ki skrbi za naše zdravje z redno telovadbo. Tudi našemu zdravstvu, doktorici in medicinskimi sestrami ni kaj oporekati. Tudi našim čistilkam vse dobro za njihov trud.

Navsezadnje velika zahvala vsem delavcem, ki se trudijo za naše dobro počutje, to je kuhinja, pralnica, šivalnica, ekonomu, ki nam vse popravijo, kar se nam zalomi. Naj še omenim naš bife, ki s svojim osebjem strežejo stanovalcem in njihovim svojcem, pri tem pa razdajajo svojo dobro voljo. Pomembno je poudariti, da naša recepcija tudi skrbno dela in nadzoruje prihajajoče in odhajajoče. Le tako naprej.

Prav tako naj pohvalim vse tiste stanovalce, ki izpopolnjujejo vse naloge nadrejenih. Naj bo v letu 2022 tako ali še bolje!

Vida Drinovec

Bralni klub v letu 2021

Čitanje zunanje političnih dogodkov, kakor tudi domačih, se je odvijalo vsakodnevno. Navzoči so redno spremljali domače in tuje dogodke. Vmes pa tudi kakšne šale, ki so privabljale smeh. Smeh pa tudi zato, ker nas je čakala jutranja kavica. Ne sprašujte kdo jo je skuhal. Tisti Marko, ki nas vedno razvaja.

Ali ste uganili kolikokrat je čital dogodke iz časopisa Delo in *Novic*. Ne. Recimo najmanj stokrat v tem letu, ker druge pomoči ni bilo! Pri tem mu izrekamo posebno zahvalo za njegov trud in uspešno delo. Posebna zahvala pa gre tudi nam poslušalcem, ki ga z veseljem poslušamo. Seveda ga bomo tudi v letu 2022,če bodo pogoji taki kot letos. Upajmo, da bodo!

Vida Drinovec

Pevski nastop Medenk

V sredo, 13. oktobra 2021, je nas ob 15. uri obiskala pevska skupina Medenke.

Delovna terapevtka Urška jih je pospremila v jedilnico in predstavila, nato pa je simpatična voditeljica te skupine povedala nekaj besed o njihovi skupini. Nastopajo že mnogo let in tudi pri nas v domu so nastopile že dvakrat. Ob tej priložnosti se jih je zbralo devet in ker so to starejše gospe, so si nadale ime Medenke.

Zapele so dvanajst pesmi, od tega dve dalmatinski, eno makedonsko, ostale pa slovenske. Na polovici prireditve je ena od nastopajočih povedala štiri šale tako dobro, da smo se od srca nasmejali. Pele so glasno in dopadljivo.

Ko so odpele vseh dvanajst pesmi, sem jih prosil še za dodatek. Voditeljica skupine Medenk je takoj privolila, seveda, če bomo zaploskali. Moram pripomniti, da jih je ploskalo zelo malo, čeprav je bilo nas poslušalcev okoli trideset. Spominjam se, kako smo pred leti ob takih nastopih uživali in vsi ploskali in prav zato so uživali tudi nastopajoči. V sredo na žalost ni bilo tako.

Za konec so odpele še obljubljeno trinajsto pesem, hudomušno o ljubljanskih furmanih. S to pesmijo so se poslovile, Urška pa jim je v prostoru delovne terapije postregla s sokom.

Marko Finec

Kaj se skriva pod poslopjem našega doma?

Ker nisem še zasledila, da bi kdor koli napisal, kaj se skriva pod našimi upravnimi prostori, sem se odločila, da vsem stanovalcem razkrijem nekaj zanimivosti.

Pod našimi upravnimi prostori se nahaja prostor v izmeri 1.170 m^2, ki služi predvsem našim potrebam. Ne bom šla v detajle, ker upam, da bo to zadostovalo.

Naj začnem pri največjem obratu. To je naša kuhinja, ki nam daje življenjsko moč in nas prehranjuje. Obilen zajtrk, kompletno kosilo in večerja nam zadostujejo, da se ohranjamo zdravi. Včasih nam ponudijo tudi sadje pri obedu. Vrle kuharice nas razvajajo z dobrimi sladicami od katerih ja najboljši štrudelj. Zaposlena je tudi slaščičarka, ki nas razvaja s slastnimi sadnimi in čokoladnimi tortami, poticami in buhtlji ter šarkljem. V sklopu kuhinje je tudi hladilnica za shranjevanje sadja in zelenjave ter prostor za shranjevanje živil.

VSEMU KUHINJSKEMU OSEBJU ČESTITKE ZA NJIHOVO POŽRTVOVALNO DELO.

Drugi veliki prostor je pralnica z velikimi in malimi pralnimi stroji. Perice se trudijo, da nam lepo operejo perilo, kar se predvsem odraža v belini spodnjega perila. Oblačila tudi zlikajo, da niso zmečkana. Imajo tudi šiviljo, ki nam šiva številke za našo garderobo, da se ne izgubi. Z veseljem opravi tudi druga manjša šiviljska popravila.

TUDI VSEMU OSEBJU PRALNICE GRE ZAHVALA ZA TRUD.

Vsak torek in četrtek sta zasedena še dva prostora. V enem je frizerka, v drugem pa pedikerka. Obe nas polepšata.

V tem sklopu je tudi prostor ekonomata, skladišče za živila, pomivalnica za pranje posode, garderoba za zaposlene in prostor za vzdrževalce.

TUDI VSEMU TEMU OSEBJU ZAHVALA ZA ODGOVORNO IN REDNO VZDRŽEVANJE VSEH NAPRAV.

Naj omenim še to. Pri vhodu se nahaja pisarna ekonomata z veliko tehtnico, na kateri se lahko stehtate tudi sami.

Nasproti vhoda se nahajajo še tri sobe, od katerih je ena »poslovilna vežica«, ki je lepo opremljena v vijoličasti barvi, v kateri se lahko poslovijo svojci preminulih v našem domu.

Naj bo dovolj. Upam, da sem vas v krajšem prispevku seznanila, kaj se nahaja pod našimi prostori. Kdor bi želel izvedeti še kaj več, pa imamo izdelan načrt, ki se ga lahko lotimo kdaj pozneje.

Zahvaljujem se naši direktorici ge. Marjeti Maruš Kerč za strokovno pomoč in informacije za pripravo članka.

Vida Drinovec

Decembrski dobri možje

Naj začnem v uvodnem delu.

»Sveti Miklavž prisrčno pozdravljen. Tvoj koš pri nas je na mizo postavljen. Razdeli darila za stanovalce vse, potem pojdi naprej, ker drugi čakajo te!«

Potem pa se je pričelo zares. Sveti Miklavž je s svojo nošo in dolgo brado vstopil v prepolno veliko jedilnico, kjer je s svojim globokim glasom pozdravil navzoče. Po končanem aplavzu se je spored šele pričel. Sveti Miklavž je vzel darila in jih izročil vsakemu stanovalcu posebej. Sprehodil se je po celi dvorani, mi smo pa poslušali razne zbadljivke in smešne prizore, ki so nas navduševali s smehom in dobro voljo. Ja, veliko kilometrov je sveti Miklavž moral narediti, da je vse obdaril. Po končanem opravilu je vsem stanovalcem zaželel veliko zdravja, sreče in zadovoljstva. Obljubil je tudi, da se v prihodnjem letu 2022 znova vidimo. Vsem stanovalcem, ki niso bili prisotni, so pa pridne sestre raznosila darila po hodnikih in sobah našega Doma.

Prvi dobri mož je za nami, drugega še čakamo.

Vida Drinovec

Božična tombola z bogatim božičnim obdarovanjem

Dne 15.12. je animatorka Alma organizirala bogato božično tombolo. Pripravljena so bila tri bogata darila za zmagovalce tombole (to so bile Kranjc Lidija, Dolničar Frančiška in Bohinc Mihaela). Posebno pa smo bili prijetno presenečeni, ko smo vsi udeleženci ob zaključku dobili uporabna darila.

Božiček (donatorji ter naše zaposlene: Alma, Mateja, Špela, Ana, Urška, Karmen in Tjaša) so nas dva dni presenečali z edinstvenimi, bogatimi darili. Presenečeni smo bili zlasti, ker so bila darila skrbno izbrana in pripravljena poimensko za vsakega stanovalca. Dan pred tem samim obdarovanjem smo nekateri opazovali skozi okno skrbno delo in pripravo daril naših luštnih Božičkov ☺. Presenečeni smo bili nad veliko količino daril, ki so se pripravljala v delovni terapiji.

Ob prejemu skrbno pripravljenih in izbranih daril smo bili stanovalci vidno ganjeni, presrečni in se lepo zahvaljujemo donatorjem za njihov trud, misel na nas ter veliko dobroto. Posebno so bili ganjeni stanovalci, ki so prvič prejeli in doživeli obdarovanje s strani Božička. Podjetju Competo (ter vsem ostalim donatorjem) in njihovi predstavnici Lauri Smrekar se prisrčno zahvaljujemo za pripeljana božična darila, naslovljena na vsakega posameznega stanovalca v našem Domu.

Darila so bila bogata, v njih je bila čestitka naslovljena na stanovalca s prisrčnimi željami za prihajajoče praznike.

Vsem voščimo v prihajajočem letu 2022 vse dobro, zdravja, sreče, veselja in še veliko delovnih uspehov.

SREČNO!

Domski literarni krožek: Šemerl Marija, Drinovec Vida, Finec Marko,
pod vodstvom delovne terapevtke Urške

Obisk Vrtca Pingvin

V ponedeljek, 20.12.2021, smo obiskali zasebni vrtec »Pingvin« in jim nesli darila za novo leto. Otroci tega vrtca so že nastopali pri nas. Odšli smo: Marija, Vinko, Marko in animatorka Alma, ki je bila vodja.

Ob 10. uri nas je pričakala vodja vrtca gospa Tadeja. Z njo smo se pogovarjali in povedala je, da imajo v varstvu 24 otrok, vzgojiteljice pa so: Dominika, Saša, Nina in Klara.

Po pogovoru nas je pospremila do mizice s sedeži, ki je bila pripravljena posebno za nas, se posedli in postregli so nam čaj in piškote. V bližini je že bil zakurjen ogenjček v kurišču, da nam je postalo toplo, saj je bilo zunaj, kjer se je vse to dogajalo, minus štiri stopinje Celzija.

Voditeljice so pripeljale 17 otrok, ki so nam zapeli pet pesmi. Otroci so stari od tri do šest let in so prav luštno in korajžno zapeli, nato pa so se razposajeno podili po dvorišču vrtca.

Pogovarjali smo se tudi z vzgojiteljicami. Po dobre pol ure smo se poslovili in zahvalili za gostoljubnost. Gospa Tadeja je vsakemu os nas dala njihov koledar, na katerem piše, »Pingvin – zasebni vrtec«. Z obiskom smo bili zelo zadovoljni tako mi, kakor tudi osebje vrtca.

Marko Finec

Obisk vrtca Ajda in šole Danile Kumer

V torek, 21.12.2021, smo obiskali vrtec Ajda. Do vrtca smo se odpeljali s taksijem, kjer so nas na igrišču pričakali otroci in vzgojiteljice: Zdenka, Tanja, Klavdija in Nataša.

Otroci so bili razvrščeni v dve skupini, bilo jih je okrog 30, starih od 5 do 6 let. Vsaka skupina je zapela eno pesem, nato pa še eno vsi skupaj in tudi mi smo jim »pomagali« prepevati. Deklica mi je prinesla darilo za naš Dom, jaz pa sem ji dal darilo, ki smo ga prinesli za njih iz našega Doma.

Z vzgojiteljicami smo se pogovarjali kako poteka delo z otroki v vrtcu. Povedale so, da je delo z njimi zahtevno, saj jih morajo imeti stalno na očeh, saj so zelo razposajeni. To smo opazili tudi sami, saj so se takoj, ko so odpeli, zapodili po plezalih, ki jih imajo na igrišču kar nekaj. Povedale so, da ima vrtec 6 enot in da je približno 240 otrok razvrščenih po starosti. Po pol ure smo se v prijetnem vzdušju poslovili, ter se peš napotili proti Osnovni šoli Danile Kumar.

Okrog 11. ure smo prispeli do Osnovne šole Danile Kumar. Sprejela nas je svetovalna delavka šole, gospa Maja Majnik. Posedli smo se na stole, ki so nam jih pripravili pred šolo, kajti v šoli imajo zelo stroga varnostna pravila zaradi pandemije. Prišli so učenci in učenke prvega razreda in se razporedili precej daleč od nas. Učenka in učenec višjega razreda sta nas pozdravila in napovedala pevske točke. Zapeli so tri pesmi, na kitaro jih je spremljala učiteljica za glasbo, gospa Jožica Ruper. Učenci te šole so že večkrat nastopili pri nas v Domu in nam prepevali.

Gospa Maja Majnik nam je izročila darilo šole, animatorka Alma pa njej darilo našega Doma. Za konec sta nam napovedovalca zaželela vse dobro v letu 2022 in se nam zahvalila za obisk in darilo.

Naš dom smo zastopali in dali darila: Marija, Vinko, Marko in animatorka Alma, ki je bila naša vodja. Ko smo se vračali, nas je Alma povabila na kavico v Mercator. V Dom smo se vrnili nekaj minut pred 12 uro.

Marko Finec

Božično pevski nastop zaposlenih DSO Bežigrad

Dne 22.12.2021 so zaposleni oskrbovancem DSO Bežigrad z božično pevskim nastopom popestrili bivanje v našem domu. Stanovalcem so tekom zajtrka v veliki jedilnici ter po oddelkih zapeli Domsko himno ter s tem zaželeli nam stanovalcem lep in miren Božič.

HIMNA DSO BEŽIGRAD

Zunaj mrzla zima je,
pobelila je vse,
čas praznikov je tu,
lepih misli in miru.

V domu Bežigrad,
skupaj lepši je vsakdan,
trudimo se, da bo bolje,
ne manjka pa nam dobre volje.

Bežigrad, Bežigrad,
Dom najboljši je,
na Komanovi ulici
1 nahaja se, hej!

Bežigrad, Bežigrad,
Dom najboljši je,
ko smo skupaj, fajn nam je
tako bo še naprej!

Zato želimo vam,
da bo srečen vsaki dan,
naj v srcih večna bo mladost,
zdravje in radost! HEJ

Bežigrad, Bežigrad,
Dom najboljši je,
na Komanovi ulici
1 nahaja se, hej!

Bežigrad, Bežigrad,
dom najboljši je,
ko smo skupaj, fajn nam je
tako bo še naprej!

Praznovanje ob zaključku letošnjega leta 2021

V sredo, 29.12.2021, smo se razveselili slavnostnega programa, ki se je pričel z slavnostnim novoletnim kosilom. Pred pričetkom kosila sta nas nagovorila naša ga. direktorica Marjeta Maruša Kerč ter vodja kuhinje g. Momčilo Mutavdžič. Vsi kuharji

pod njegovim vodstvom so nam pripravili okusno in bogato novoletno kosilo s sadno kupo. Stanovalci smo se z aplavzom zahvalili novoletnim čestitkam in skrbnim kuharica za celoletno oskrbo in okusno pripravo obrokov.

Praznovanje se je nadaljeval popoldne ob 15. uri, s pevskim nastopom mešanega pevskega zbora Medis Črnuče. Sestavlja ga 8 žensk, 6 moških, vodja zbora in harmonikaš. Veseli smo bili, da je med njimi tudi naša srednja medicinska sestra Mateja. Najprej je harmonikaš pričel s spodbudo, zaigral je dve poskočni pesmi, nato pa so se z veseljem pridružili pevci.

V uvodu so pričeli z narodnimi pesmi, nato so nadaljevali z božičnimi, na koncu pa z Slakovimi pesmimi, ter zaključili z narodnimi in ljudskimi pesmimi ter nas s tem spodbudili k sodelovanju. Napovedovalka je občinstvo razveseljevala z duhovitimi šalami. Na nastopu je bilo prisotnih okrog 40 stanovalcev iz vseh oddelkov, tudi iz

negovalnih. Svečanosti so bili najbolj veseli oskrbovanci na invalidskih vozičkih ter njihovi svojci. Kljub epidemiji smo bili zelo veseli, da smo bili deležni lepega, prijetnega zaključka leta. Posebno, ker smo prejšnje leto zaključili v karanteni.

Domski literarni krožek: Šemerl Marija, Finec Marko, Drinovec Vida,
Pod vodstvom delovne terapevtke Urške

Razmišljanja

Brez upanja umreš v brezupu. Zato vadi zdaj ujeti, uči se živeti svetlo, vsemu hudemu navkljub.

Manca Košir, Ladeja Košir

En sam pogovor od srca je največji čudež v življenju in pravzaprav je v tem tudi smisel življenja.

Zlata Vokač Medič

Vaša naloga je, da uživate v življenju in pomagate tudi drugim pri tem. Če se boste navadili, da vsak dan odkrijete nekaj novega, odkrijete nekaj novega, za kar boste hvaležni, boste srečnejši in bolj motivirani za ustvarjanje spremembe.

Jon Borysenko

Ampak nekaj ti bom povedal, prijatelj moj: lažje je biti nesrečen kot srečen, in jaz, poslušaj me dobro, jaz nimam rad ljudi, ki izbirajo lažjo pot, nimam rad šlev. Bodi srečen, za božjo voljo! Ampak naredi, kar je treba za srečo!

Ana Gavalda

Neki pacient mi je nekoč rekel, da se ni hotel meniti za svoje trpljenje in trpljenje drugih, ker je hotel biti srečen. Toda otopelost za trpljenje nas ne bo osrečila. Del v nas, ki občuti trpljenje, je prav isti del, ki občuti radost.

Rachel Naomi Remer

Glasba je jezik srca in srce se ne zmeni za meje, želi si le vznemirjanja in ganotja, da lahko zapoje!

Iz knjige Vlado Kreslin

Izbor: Vida Drinovec

NASMEH SESTRE LUČKE

Delokrog medicinske sestre v prevzgojnem domu za mladoletne prestopnice se je bistveno razlikoval od študijske skupine za ta poklic. Prevladovala ni nega in oskrba bolnikov, ampak je bila v ospredju skrb za osebno higieno, za kar je bil potreben stalen nadzor od jutra do večera. Vse ostalo delo je predstavljalo spremljanje deklet k raznim specialistom, nadzor nad jemanjem zdravil in vodenjem njihove zdravstvene dokumentacije. Čim je bila na vidiku služba v kakšnem zdravstvenem domu ali bolnišnici, se je vsaka od sester kar na hitro poslovila od zavodskega vzgajališča.

Prav to vzgajališče je že leta dolgo obiskovala enkrat na teden znana partizanska zdravnica, ki se je z veliko zavzetostjo posvetila tako resničnim kot namišljenim težavam deklet. Obojih je bilo vedno na pretek. Ko je zdravnica opazila težave, ki jih ima vzgajališče z medicinskimi sestrami, je omenila možnost, da bi preko Karitasa zaposlili kako nuno, ki bi se bila pripravljena tako časovno kot vsebinsko prilagoditi posebnim potrebam deklet, pa tudi deljen delovni čas ji gotovo ne bi predstavljal takega problema kot laičnim sestram, od katerih ima večina družine in bi bil zanje razbit delovni čas nesprejemljiva žrtev. Poleg vsega, je še menila zdravnica, je delo vsakega zdravstvenega delavca ideološko neobremenjeno in zato neodvisno od trenutnega političnega trenda, saj se ukvarja s problemi, ki se na enak način pojavljajo v najrazličnejših političnih sistemih in družbenih ureditvah (žal se je v tem bridko motila). Vse, kar se je dogajalo v naslednjih dneh, tednih in mesecih, vse, kar je bilo izrečeno, ocenjeno in storjeno, je bilo do skrajnosti ideološko opredeljeno. Vodstvu vzgajališča se je nekako posrečilo že pred nekaj leti pridobiti za delo z zdravstveno dokaj ogroženimi dekleti, zanesljivo in delu predano medicinsko sestro.

Njena nunska uniforma je morda koga motila, toda pri dekletih tega ni bilo opaziti. Tako je sestra Lucija, ki se jo je prijelo ime sestra Lučka, uspešno in vsem v zadovoljstvo »uradovala« v svoji temnomodri nunski obleki in se smehljala izza čipkaste bele obrobe prav tako temnomodre naglavne rute. Vedno se je pravočasno znašla tam, kjer je bila potrebna nujna pomoč in dostikrat v dramatičnih okoliščinah predstavljala edini varen pristan za zmedena, prestrašena in neredko panična dekleta, ki zaradi raznih obolenj, resničnih ali namišljenih niso mogla več neovirano delovati in živeti po vzorcu »mladostnega vrenja«.

Vzgojiteljica Marina se je večkrat spraševala, v čem je bila skrivnost uspešnosti in velike priljubljenosti sestre Lučke. Urška, ena najbistrejših deklet v vzgajališču, ki se je dostikrat odkrito posmehovala zavodskim dobrotnikom, kot je poimenovala vzgojitelje, je ob neki priložnosti izjavila, da že samo to, da sestre Lučke ni treba nazivati s tovarišico, ampak da ji lahko rečejo »sestra«, pomeni zanjo skoraj sorodno dušo in to nikakor ne tistega sorodstva, s kateri ima ona osebno samo slabe izkušnje. Izraz »sestra« doživlja, kakor da je z njo povezana kot njej enakovredna oseba, čeprav je sestra Lučka gotovo mnogo pametnejša in v vseh ozirih boljša od nje. Od nje vedno dobi pravo pomoč, tisto, ki jo v resnici potrebuje. Za vzgojitelje, ki se po njenem mnenju le gredo nekakšne »tovariše«, pa tega nikakor ne bi mogla z gotovostjo trditi.

Vedno kritična Valerija pa je dejala, da vzgojitelji, na primer o isti stvari, govorijo enkrat tako, drugič drugače, se kar naprej delajo pametne in v tem stalno tekmujejo med seboj, napram puncam pa se obnašajo, kakor da so vse po vrsti sami debili. Sestra Lučka pa da zna predvsem dobro poslušati, zna postavljati prava vprašanja in dati uporaben in izvedljiv nasvet in kar je najbolj pomembno, nanjo se lahko zaneseš, saj nikoli ne izdaja zaupnih informacij. Tega pa žal za vzgojitelje ne bi mogla z gotovostjo trditi.

Približno tako je bilo mnenja večina deklet, vendar se niso znala izraziti tako kot Valerija, so pa s svojim odnosom do sestre Lučke dokazovale, da ji zaupajo, jo spoštujejo in cenijo. Kolikor daleč je segal Marinin spomin, na račun sestre Lučke nikoli ni bila izrečena kaka žaljiva beseda. Niti v njeni prisotnosti, niti v njeni odsotnosti.

Nunsko uniformo in značilno pokrivalo s čipkasto obrobo okoli obraza so punce sprejemale kot nekaj samoumevnega. Nekatere so celo menile, da pri sestri Lučki prav njena nunska uniforma na nek poseben način izraža njeno notranjost in da nikakor ne gre za nekakšno ceneno kuliso. Smatrale so jo za »krepostno« osebo, ki s svojim strokovnim znanjem in umirjenim vedenjem človeka odvrača od misli, da bi jo imel za ceneno preračunljivko. Dekleta je najbolj čudilo to, da jim nikoli ni vsiljevala svojega verskega prepričanja, še več, o tem sploh nikoli ni govorila. Bosanka Fata je nekoč vsa začudena vzkliknila: »Pa saj ni čisto nič farška!«

Zato so punce verjele, da njena dobrota in potrpežljivost sploh nista odvisni od zapovedi njene vere, ampak da je taka že po svoji naravi. Da je resnično vedno pripravljena pomagati komurkoli, ki je v stiski, bolan ali osamljen, dokazuje sproti, vsak

dan posebej, ko v bližnji in tudi oddaljeni okolici skupaj s starejšo nuno Brigito obiskuje težke bolnike in druge, pomoči in dobre besede potrebne ljudi. Marina o tej misiji sestre Lučke dolgo časa sploh ni vedela. Povedale so ji šele zavodska dekleta, ki so bile običajno z vs. Najverjetneje so to izvedela od okoliških fantov, s katerimi so imele nekatere od njih redne stike.

Žal pa so nekatere punce, ne glede na pogosto resno zdravstveno ogroženost, pobegnile neznano kam tudi sestri Lučki. Marsikatera od teh deklet si je s tem usodno zapečatila svojo lastno usodo.

Tako so nekatere nosečnice z neznanim očetovstvom postale matere, ki pa tej vlogi niso bile dorasle. Tiste s spolnimi okužbami so svojo bolezen trosile dalje in ob tem tudi same tonile v kronična obolenja, ki so jih tako ali drugače zaznamovala za celo življenje. Ena od deklet, ki so pobegnile sestri Lučki, ko jih je spremljala k zdravniku, se je po spletu nepredvidljivih okoliščin znašla celo v tujini, kjer ji je zobozdravnik zaradi trajnega zobobola odkril sifilitično razjedo na čeljusti. Zaradi te razjede, ki se je že začela širiti na trdo nebo, je imela opazne govorne težave. Ker ni imela stalnega bivališča in urejenega zavarovanja so jo tamkajšnje oblasti po hitrem postopku vrnile v njeno domovino. Kot nekdanja »uspešna« begavka je prišla obiskat svojo mlajšo sestro, ki se je prav tako znašla v vzgajališču. Ob tej priliki se je na vso moč trudila, da bi sestri dopovedala, naj se ne potepa, naj pazi na svoje zdravje, naj uboga vzgojitelje in zaupa sestri Lučki, če noče, da se ji zgodi to, kar se je zgodilo njej. Kasneje se je izvedelo, da je storila samomor.

Ena od zavodskih nosečnic, prav tako okužena s sifilisom, je rodila otroka z vsemi znaki prirojenega sifilisa. Novorojenčka so obdržali v bolnišnici, njo pa so poslali nazaj v vzgajališče, ker kam drugam ni imela iti. Kot mati je seveda imela pravico obiskovati svojega otroka, kot sifilitičarka pa se je bila dolžna redno zdraviti, za kar je brez vsakega očitka ali obsojanja skrbela sestra Lučka.

Otrok je umrl, še neozdravljena mladoletna mati pa se je še enkrat potepla neznano kam in od tedaj je za njo izginila vsaka sled.

Eden od hujših primerov je bila tudi ljubka in vsem simpatična Merica s hudo okvaro jeter. Ob še vedno aktualni dnevni politiki »Podrite vse zidove!« je nekega lepega dne brez težav, kot že tolikokrat doslej, spet izginila v neznano.

To so bili le nekateri najbolj izstopajoči primeri. Kljub množici najrazličnejših težav pa sestra Lučka nikoli ni izgubila poguma ali dobre volje. Njen odnos do deklet, ne glede na njihovo razpuščenost, se ni nikoli sprevrgel v moralistično obsojanje ali očitke v slogu: »Saj sem ti rekla!«

Kadar se je Marina zazrla v sestrine vedno smehljajoče se oči in drobne gubice okoli njih je dobila občutek, kot da se je za hip odmaknila od vsakdanje zavodske resničnosti, ki je bila pogosto preveč podobna nekakšnemu bojnemu polju, kjer vsakdo s svoje pozicije izziva domnevno nasprotno sovražno stran in se pripravlja na neizbežen spopad, ki mu ni videti ne konca ne kraja.

Sestra Lučka je ostala neomajno mirna tudi zdaj, ko je bilo vzgajališče že kar pravo bojno polje, na katerem ni šlo več le za bojevanje med mladoletnimi puncami in njihovimi namišljeno sovražnimi vzgojitelji. V ospredju je bil zdaj boj med nadzorno komisijo s funkcijo očiščevalke in vzgojnim osebjem vzgajališča ali poboljševalnice (kakor želite!), kot domnevnim povzročiteljem vsega nezaslišanega zla.

Boj je bil neenak, saj je bila na eni strani očiščevalna komisija, ki je predstavljala najvišjo državno oblast, na drugi strani pa tako zvano prevzgojno osebje, potisnjena v vlogo brezpravne raje. Sestra Lučka se teh besednih bitk ni nikoli udeleževala. Mirno in vestno je s smehljajem na obrazu nadaljevala svoje delo, kot da se je karkoli drugega sploh ne more dotakniti.

To je le odlomek iz življenja in delovanja nunske medicinske sestre z vedenjsko in osebnostno motenimi mladostnicami – tak je bil uraden naziv. S tem sem želela povedati samo to, da je delovanje vsake medicinske sestre, ne glede na vrsto populacije s katero se mora trenutno ukvarjati in ne glede na njen lasten svetovni nazor, vedno posvečeno trpečemu sočloveku. Izjava tiste punce, »saj ni čisto nič farška« pove več kot kaka dolga razprava in prav zdaj, ko je pred kratkim minil dan babic in medicinskih sester, je primeren trenutek, da se s skromnim prispevkom dotaknemo njihovega humanega delovanja.

Marija Kremenšek

INTERVJU Z GOSPO ŠPELO VOZEL

V Domu Bežigrad je vedno večje število oseb z demenco. Gospa Špela, strokovna delavka, vi vodite skupino za osebe z demenco. To je prizadevno in humano delo. Zastavil bi vam nekaj vprašanj in upam, da boste odgovorili nanje.

1. **Kdaj ste prišli v naš Dom?**
   V DSO Bežigrad sem pričela z delom junija 2018. Pred tem sem bila 7 let zaposlena na CSD Ljubljana Bežigrad.

2. **Kaj ste doštudirali?**
   Dokončala sem študij socialnega dela v Ljubljani.

3. **Kdaj in kako ste se odločili za to požrtvovalno delo z osebami z demenco?**
   Lahko bi rekla, da je tako naneslo. Dolgoročno se v delu na CSD nisem videla, saj sem bila zelo omejena na pisarniško delo in kratek, bežen stik z ljudmi. Imela sem željo delati s starostniki in to so dobro vedeli večinoma vsi, ki me bolje poznajo. In ravno to me je po spletu okoliščin prineslo v Dom. Bila sem brez izkušenj na tem področju, hkrati pa sem se želela naučiti nekaj novega na tem področju. Tako sem se pogumno lotila dela.

4. **Opišite prosim vaše delo s stanovalci z demenco. Ali radi delate z njimi? Vam še kdo pomaga?**
   Skozi aktivnosti, ki jih organiziram in izvajam zanje vsakodnevno na enoti, skrbim, da se počutijo varne, sprejete in razumljene. Dnevna rutina je zanje pomembna. Trudim se čim bolj poznati vsakega posameznika, da mu lahko približam aktivnosti, ki so mu bile skozi življenje blizu. Zelo pomemben je dober odnos s svojci, saj le ti stanovalca dobro poznajo. Preko njih pridobivam veliko informacij o njihovem

življenju, poklicu, družini, hobijih. Hkrati pa so tudi svojci zelo hvaležni in pomirjeni, če vedo, da se njihov svojec dobro počuti in je vključen v aktivnosti, ki jih rad počne. S stanovalci, ki so vključeni v moje aktivnosti, zelo rada delam. Ko se jim približam in vzpostavim zaupen odnos, se tkejo posebne vezi. Spoznam njihovo zgodbo, njihove poglede na življenje, modrosti. Tudi jaz jim zaupam kaj iz svojega življenja in sem z njimi iskrena. Zelo dobro zaznajo, kako se počutim, ali sem dobro ali slabo. Dobro moram opazovati, saj velikokrat ne zmorejo več povedati, kaj jim je všeč in kaj ne, kaj želijo ali česa ne marajo. To pokažejo na drugačen način.

S sodelavko Matejo Šebenik skupaj vodiva aktivnosti, jaz v 1. nadstropju ZAHOD in ona v 3. nadstropju VZHOD. Skupaj zelo dobro sodelujeva, načrtujeva aktivnosti, se pogovoriva o dilemah, o stiskah. Sama menim, da so dobri odnosi s sodelavci zelo pomembni. To nas krepi. Pomaga nama tudi animatorka Alma Malkoč, kar nama zelo veliko pomeni.

5. S katerimi težavami se srečujete pri tem napornem delu?

Demenca pri stanovalcih različno hitro napreduje in se pri vsakemu od njih odraža drugače. Skupina stanovalcev je zelo raznolika, zato je zame včasih izziv, kako voditi aktivnosti, da bodo zajele čim več stanovalcev, da jim bodo hkrati prilagojene in da bodo zanje zanimive. Pri izvajanju aktivnosti se trudim, da bi se kot člani skupine dobro počutili, lahko bili sproščeni in vključeni. Hkrati pa sem pozorna, ali je morda kakšen stanovalec v stiski, se ne počuti dobro, morda želi oditi in potrebuje individualen pristop, pogovor, mirno okolje. To včasih predstavlja velik izziv in zahteva od mene veliko prilagodljivosti, iznajdljivosti in potrpežljivosti.

6. Kaj bi se dalo izboljšati v Domu za stanovalce z demenco?

Po svetu narašča število obolelih z demenco, zato se temu področju namenja veliko pozornosti. Organizira se veliko izobraževanj in se o tej temi govori. Spremljamo razvoj in v delo vključujemo vedno nove aktivnosti tudi v našem Domu. Vpeljali so

že nekaj novih stvari, kot so poslušanje glasbe preko slušalk, plesno aktivnost, terapevtski igrači muco in kužka, uredili smo okensko polico z zelišči.

Morda bi lahko razmislili o senzorni sobi ali pripomočkih za izvajanje tovrstnih dejavnosti, ki bi jih lahko odpeljali na različne enote Doma. Gre za sobo oz. pripomočke, ki omogočajo čutno zaznavanje preko vseh petih čutil v prijetnem in udobnem okolju. Senzorna stimulacija namreč izboljša občutek udobja in dobrega počutja, lajša stres in bolečino ter pozitivno vpliva na razpoloženje in vedenje. Osebe z demenco imajo pogosto težave pri prejemanju senzoričnih informacij in se nanje nezadostno ali nenavadno odzovejo ali pa ne zmorejo osmisliti, kar vidijo ali čutijo. Zaradi tega so težje aktivno vključeni kot osebe, ki nimajo demence in potrebujejo drugačen pristop in mirno okolje, ki ju senzorna soba omogoča.

Zahvaljujem se vam za vaše izčrpne odgovore.

Spraševal Marko Finec

RAZVEDRILO

Praznični čas

December, čarobni in praznični čas, ko zažari na milijone drobnih luči. Okrašene izložbe, razsvetljena mesta, pričakovanja, obdarovanja in želje. Ljudje kupujemo darila, pišemo voščilnice, pečemo potice, ob pisanih stojnicah nazdravljamo s prijatelji.

Že Aristotel je govoril, da je človek družbeno bitje, ki za svoj obstoj potrebuje druge ljudi. In prazniki so brez dvoma namenjeni druženju z družinskimi člani in s prijatelji. Da smo skupaj, se veselimo, da dovolimo svojim čustvom, da pridejo na dan, da iskreno povemo tudi kaj, kar ni prijetno.

Pogovori s prijatelji nas sproščajo, preprečujejo osamljenost, krepijo naše psihološko zdravje. Zato je pomembno, da z njimi ohranjamo stike, četudi je to redko. Zadnjih nekaj let se mi dogaja, da se v mojem življenju spet pogosteje pojavljajo stari prijatelji, hkrati prihajajo novi. Nekaj se jih je priklopilo na druge frekvence, a najbrž je tako prav. Mogoče se tudi z njimi še nekje in nekoč spet srečam.

Prava prijateljstva prenesejo vse skušnjave, ki jih prinaša čas. Zato danes vem, kdo so moji pravi prijatelji. Tisti, stari, ki me niso zapustili, ko nisem imela časa zanje, in ki razumejo, da obstajajo ovire, ki nam jih je življenje postavilo na pot, in zato odpustijo dolge premore med druženji. Rada jih imam. Oni so namreč ostali z mano takrat, ko sem bila najbolj na tleh, in so z mano še zdaj, ko sem zadovoljna, pomirjena,

srečna. Že Shakespeare je zapisal, da je »… prijatelj tisti, ki pozna tvoje bistvo, razume, kaj si prestal, sprejema, kaj si postal, in ti kljub temu dovoli, da še rasteš.«

Rada imam tudi vse tiste nove … naključne mimoidoče … ki so danes veliko več, kot samo to. Združila nas je podobna izkušnja, in to prav taka, zaradi katere se nam je svet sesul na drobne koščke. Danes jih skupaj sestavljamo, smiselna urejenost naših svetov je vse bolj očitna.

Hvaležna sem, da mi je življenje podarilo možnost, da ga preživljam z ljudmi, ki so s svojim življenjem zadovoljni in v sebi izpolnjeni. Ki razumejo moje razmišljanje in poznajo moje slabosti. Se smejejo mojim šalam, podpirajo moje ideje in mi pomagajo razjasniti misli ter jih postaviti na pravo mesto. Znajo podajati in sprejemati kritike, ki so utemeljene in še vedno pozitivne. S svojo energijo me spodbujajo na poti do željenih ciljev in trudim se, da jim vse to vračam. Pred njimi sem lahko taka, kot sem. Brez maske.

Prav v teh prazničnih dneh imamo priložnost, da iz globin potegnemo na dan vse tisto, kar čutimo v sebi. Morda se zgodi, da se v našo dušo prikrade tudi osamljenost, ki se prav v prazničnem vzdušju včasih najbolj razživi in načenja dušo.

Takrat se spomnite na stare ali nove prijatelje in jih pokličite. In veseli vas bodo, kajti ne glede na to, da smo ljudje različni, obstaja nekaj, kar nas nedvomno druži.

Vsak od nas hrepeni po bližini, razumevanju in si ob sebi želi nekoga, s katerim bi lahko delil vesele trenutke ali lažje prebrodil boleče.

Vsak od nas si želi, da bi ljudje v njem videli luč, ki kljub temu, da ne sveti vedno z največjo močjo, odganja strah in prinaša upanje.

Tako preprosto je to.

Spletni vir: https://www.jernejarenko.si/praznicni-cas/. Dostopno 18.12.2021

Male sive celice

5								
	4	6	5	7	1		8	9
	3	1		6	4	7		5
			1	4		8		
	9						5	
		5		9	6			
6		4	7	1		9	3	
1	7		4	3	2	5	6	
								1

		1		8		3		4
6		7	4	1				5
4	5		9	2				
8		6	2					
	3	4				5	6	
					1	8		2
				3	6		8	9
3				7	9	1		6
1		9		4		7		

OSMEROSMERKA

Zapisane pojme poiščite v dani mreži v osmih smereh (vodoravno, navpično, diagonalno) in jih prečrtajte. Neprečrtane črke vam bodo, brane od zgoraj navzdol in z leve proti desni, dale končno geslo - ime in priimek bosanskega književnika na sliki.

						A	K	T	S	I	D	E	P	O	M
						K	K	I	A	J	V	R	O	O	E
						R	O	T	A	N	E	S	K	E	Z
						O	L	H	E	T	J	O	S	C	I
						B	T	E	E	L	S	A	O	I	S
						A	A	M	N	O	T	N	R	N	K
						H	I	G	R	O	M	E	T	E	R
L	P	A	L	M	E	S	N	A	T	O	S	T	S	M	A
U	E	Z	T	S	K	E	T	E	L	E	T	T	A	E	M
Ž	H	A	D	A	K	I	T	S	A	N	M	I	G	L	D
I	A	R	T	V	K	R	C	A	V	A	N	J	E	S	R
C	R	Z	I	K	E	Č	R	O	V	T	E	Č	I	T	R
A	C	I	N	P	A	C	E	N	I	P	I	L	I	F	Ć

APNICA
BORKA
ČETVORČEK
DESETLETKA
FILIPINEC
GASTROSKOP
GIMNASTIKA
HIGROMETER
IZRAZ
JAHTA
KOSOR
LENOST
LUŽICA
MARKSIZEM
MESNATOST
MOPEDISTKA
PALME
PEHAR
RTIČE
SENATOR
SLEMENICE
TAKSIMETER
TANJA
TELETEKST
VKRCAVANJE

GESLO

Spletni vir: http://www.trik.si/data/webtasy-animacija/revije/Zepni_ugankar.pdf. Dostopno: 8.1.2022.

NASMEJMO SE

BERTA Bojetu – slovenska pisateljica in igralka
NIKON – moskovski patriarh

Nekaj takega bi potrebovali tudi pri nas, med ...

					avtor MIMI STOPAR	ZNAČILNOST VOJN	TROPSKA OLJNICA	PRAŠNICA	KOPNO V MORJU	KARIRASTO BLAGO (EKSPR.)
					NEKDANJI UBEŽNIK PRED TURKI					
					PISATELJICA IN IGRALKA BOJETU					
					POREKLO					
					KNJIŽEVNIK KERSNIK / NIOBIJ					
									VINARSTVO	PRIHOD V PROSTOR
3K	ORGA-NIZACIJA ZDRUŽENIH NARODOV	SISTEM CEVI ZA PREVAJA-NJE ZRAKA	SIN (ARAB.) / ZELENICA V PUŠČAVI				VOTEL PREDMET / ELEKTRO-KARDIO-GRAM			
STRUPEN PLIN					KAVBOJKE / KRDELO					
KAR JE ZRAŠČENO								OLIVE THOMAS / DISCIPLIN-SKI UKREP		
HRVAŠKI KNJIŽEVNIK (VLADIMIR)						KRAJ SV OD MOKRCA / MOSKOVSKI PATRIARH				
3K	KESON (ŽARG.) / AVTOMOB. TROBLJA						PRAVOSLAV. DUHOVNIK / ŠVEDSKA IGRALKA OLIN			
HOLMIJ			ZAKLJUČEK LIT. DELA / ŠVED. PISEC HANSSON							SREDNJE HITER HOD KONJA
PROLOG					STROK. ZA KEMIJO / 4. SOLMIZA-CIJSKI ZLOG					
VEČGLASJE										
ITALIJANSKA PESNICA NEGRI				JUŽNI SADEŽ						

Spletni vir: http://www.trik.si/data/webtasy-animacija/revije/Zepni_ugankar.pdf. Dostopno: 8.1.2022.